

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ एवमाहायमसितो देवलो मुनिसत्तमः । इमानि लोकद्वाराणि यो वै सञ्चरते सदा ।

इदं वै देवनं पापं निवृत्त्या कितवैः सह । धर्मेण तु जयो युद्धे तत्परं नतु देवनं ।

नार्या स्वेच्छन्ति भाषाभिर्भाषया न चरन्त्युत । अजिह्वमशठं युद्धमेतत्सतपुरुषव्रतं ।

२०४०

शक्तितो ब्राह्मणार्थाय शिचितुं प्रयतामहे । तद्वै वित्तं माऽतिदेवोर्भाजैषीः शकुने परान् ।

निवृत्त्या कामये नाहं सुखान्युत धनानि वा । कितवस्थाप्यनिवृत्तेर्दृष्टमेतन्न पूज्यते ।

॥ शकुनिरुवाच ॥ श्रोत्रियः श्रोत्रियानेति निवृत्त्यैव युधिष्ठिर । विद्वानविदुषोऽभ्येति नाज्जस्ता निवृत्तिं जनाः ।

अर्चैर्ह शिचितोऽभ्येति निवृत्त्यैव युधिष्ठिर । विद्वानविदुषोऽभ्येति नाज्जस्ता निवृत्तिं जनाः ।

अकृतास्त्वं कृतास्त्वस्य दुर्बलं बलवत्तरः । एवं कर्मसु सर्वेषु निवृत्त्यैव युधिष्ठिर ।

२०४५

एवं त्वं मामिहाभ्येत्य निवृत्तिं यदि मन्यसे । देवनादिनिवर्त्तस्व यदि ते विद्यते भयं ।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ आहूतो न निवर्त्तयमिति मे व्रतमाहितं । विधिश्च बलवाचाजन् दिष्टस्यास्मि वशे स्थितः ।

अस्मिन् समागमे केन देवनं मे भविष्यति । प्रतिपाणश्च कोऽन्योऽस्ति ततो द्यूतं प्रवर्त्ततां ।

॥ दुर्योधन उवाच ॥ अहं दाताऽस्मि रत्नानां धनानाञ्च विशाम्यते । मदर्थे देविता चायं शकुनिर्मातुलो मम ।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अन्येनान्यस्य वै द्यूतं विषमं प्रतिभाति मे । एतद्विद्वन्नुपादत्स्व काममेवं प्रवर्त्ततां ।

२०५०

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ उपोद्यमाने द्यूते तु राजानः सर्वे एव ते । धृतराष्ट्रं पुरस्कृत्य विविशुस्तां सभां ततः ।

भीष्मो द्रोणः कृपश्चैव विदुरश्च महामतिः । नातिप्रीतेन मनसा तेऽन्ववर्त्तन्त भारत ।

ते दन्दशः पृथक्चैव सिंहगोवा महौजसः । सिंहासनानि भूरीणि विचित्राणि विभेजिरे ।

शुशुभे सा सभा राजन् राजभिस्तैः समागतैः । देवैरिव महाभागैः समवेतैस्त्रिपिष्टपं ।

सर्वे वेदविदः शूराः सर्वे भास्वरमूर्त्तयः । प्रावर्त्तत महाराज सुहृद्भूतमनन्तरं ।

२०५५

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अयं बद्धधनो राजन् सागरावर्त्तसम्भवः । मणिर्हरोत्तरः श्रीमान् कनकोत्तमभूषणः ।

एतद्राजन् मम धनं प्रतिपाणोऽस्ति कस्तव । येन मां त्वं महाराज धनेन प्रतिदीव्यसे ।

॥ दुर्योधन उवाच ॥ सन्ति मे मणयश्चैव धनानि सुबद्धानि च । मत्सरश्च न मेऽर्थेषु जयस्तेन दुरोदरं ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततो जग्राह शकुनिस्तान् चानक्षतत्त्ववित् । जितमित्येव शकुनिर्युधिष्ठिरमभाषत ।

इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि द्यूतपर्वणि द्यूतारम्भे अष्टपञ्चाशोऽध्यायः ॥ ५८ ॥

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ मत्तः कैतवकेनैव यज्जितोऽसि दुरोदरे । शकुने हन्त दीव्यामो ग्लहमानाः परस्परं ।

२०६०

सन्ति निष्कसहस्रस्य कुण्डिनो भरिताः शुभाः । कोषो हिरण्यमच्यं जातरुपमनेकशः । एतद्राजन् मम धनं तेन दीव्याम्यहं

त्वया ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ कौरवाणां कुलकरं ज्येष्ठं पाण्डवमच्युतं । इत्युक्तः शकुनिः प्राह जितमित्येव तं नृपं ।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अयं सहस्रसमितो वैयाघ्रः सुप्रतिष्ठितः । सुचक्रोपस्करः श्रीमान् किङ्किणीजालमण्डितः ।

संघ्रादनो राजरथो य इहास्मानुपावहत् । जैत्रो रथवरः पुण्यो मेघसागरनिःखनः ।

अष्टौ यं कुमुदच्छायाः सदस्या राश्रसम्पताः । वहन्ति नैषां मुचेत पदाङ्गमिमुपस्पृशन् । एतद्राजन् धनं मच्चं तेन दीव्याम्यहं

त्वया ।

२०६५